

ANVISNINGAR FÖR FOLKHÖGSKOLORNAS STUDIEOMDÖMEN

- att gälla fr. o. m. läsåret 2013/14

Vad är studieomdöme?

Studieomdöme är folkhögskolornas egen form för bedömning av den studerandes förmåga till vidare studier. Studieomdömets utformning är ett uttryck för folkhögskolans kunskapssyn och pedagogiska särart. I flera avseenden skiljer sig studieomdömet från de ämnesbetyg som sätts i andra skolformer.

Studieomdömet bygger på en helhetsbedömning av olika faktorer som tillsammans speglar studieförmågan. Dessa beskrivs nedan under Kriterier. Studieomdöme ges inte i enskilda ämnen, utan bedömningen görs gemensamt av den pedagogiska personalen och grundar sig på hela den genomgångna folkhögskolekursen.

Studieomdömet avser den studerandes förmåga att tillgodogöra sig fortsatt utbildning, d.v.s. studier på närmast högre nivå. Det har sin främsta betydelse vid ansökan till universitet, högskola och yrkeshögskola. Folkhögskolestuderande med intyg om grundläggande behörighet samt studieomdöme utgör en egen urvalsgrupp vid tillträde till universitet och högskola.

Vilka kurser ska ge rätt till studieomdöme?

Skolan avgör vilka kurser som ska berättiga till omdöme. Vid detta beslut ska följande principer vara vägledande:

Studieomdöme avser studier vid **allmän kurs**. Studieomdöme ska sättas i sådana allmänna kurser på grundskole- och gymnasienivå som efter ett eller flera år kan leda fram till grundläggande behörighet. Detta följer av studieomdömets användning vid urval till fortsatta studier. Särskild kurs berättigar ej till studieomdöme.

Endast heltidskurser på minst 30 veckor eller flera kurser om sammanlagt minst 30 veckor kan berättiga till studieomdöme. För deltidskurser gäller att dessa, omräknade till heltid, ska ha minst samma omfattning. Om det är flera kurser som tillsammans utgör grund för studieomdöme, ska de utgöra en helhet och sammantaget uppfylla kriterierna för allmän kurs.

I informationen till blivande studerande ska det anges om kursen berättigar till studieomdöme.

Vem kan få studieomdöme?

Studerande vid skolan som **fullgjort** en omdömesberättigad allmän kurs har rätt till studieomdöme. Skolan fastställer vilka krav i fråga om exempelvis närvaro som ska gälla för att kursen ska anses fullgjord. Det är rimligt att tillämpa samma krav som när man bedömer om kursen kan ligga till grund för omfattningskravet i den grundläggande behörigheten.

- Studerande som antagits till allmän kurs, men genom individuella val har ett kursinnehåll som inte uppfyller kraven på allmän kurs, kan inte erhålla studieomdöme. Sådana studerande ska rapporteras delta i särskild kurs.
- Studerande som antagits till särskild kurs, men genom individuella val har ett kursinnehåll som uppfyller kraven för allmän kurs, kan erhålla studieomdöme. Sådana studerande ska rapporteras delta i allmän kurs.
- Studerande kan begära befrielse från bedömning och då ska studieomdöme inte sättas. Sådana studerande kan inte senare begära att få ut studieomdöme.

När sätts och utfärdas studieomdöme?

Studieomdöme ska **sättas** årligen för studerande som följer en omdömesberättigad kurs. Även om den studerande fortsätter sina studier vid skolan har hon/han rätt att få **information** om vilket studieomdöme som satts för henne/honom. Formerna för detta avgörs av skolan.

När omfattningskravet (tillräckligt antal år) för grundläggande behörighet uppnåtts ska studieomdöme **utfärdas** på den av Folkbildningsrådet och Högskoleverket/VHS fastställda blanketten *Intyg om behörighet för högskolestudier* (se Riktlinjer för behörighetsgivning). På folkhögskolans eget intyg kan studieomdöme **utfärdas** skriftligt även innan grundläggande behörighet uppnåtts.

Om den studerande har fått ett skriftligt utfärdat studieomdöme på blanketten *Intyg om behörighet för högskolestudier* och därefter fortsätter studera på folkhögskola krävs en förnyad tid på 30 veckor för att ett nytt studieomdöme ska utfärdas.

Man skiljer alltså på att

- **sätta** studieomdöme (årlig gemensam bedömning av den studerandes förmåga till fortsatta studier)
- **informera** årligen om vilket studieomdöme som satts
- **utfärda** studieomdömet skriftligt på skolans eget intyg och/eller på blanketten *Intyg om behörighet för högskolestudier*

Utfärdade intyg ska arkiveras.

Hur går omdömessättningen till?

Bedömningen av studieförmågan ska grundas på iakttagelser från så många bedömare som möjligt och i varierande typer av uppgifter och studiesituationer. Skriftlig eller muntlig kunskapskontroll kan endast ge en liten del av det underlag som krävs. Studieomdömet är resultatet av en gemensam bedömning som görs av den pedagogiska personalen. Vid sammanvägning av de olika faktorer, som utgör underlag för studieomdömet, avgör varje skola om det finns skäl att ta hänsyn till sådana särskilda omständigheter som en funktionsnedsättning kan medföra. De närmare formerna för hur den gemensamma bedömningen går till i praktiken

utarbetas av varje skola. Slutligen är det folkhögskolan, genom rektor, som är ansvarig för de avgivna studieomdömena.

Studieomdömet anges i sju olika skalsteg

Endast **ett** sammanfattande studieomdöme ges till den studerande. Följande beteckningar används (både den verbala termen och siffervärdet ska anges):

- Utmärkt studieförmåga (4)
- Mycket god – Utmärkt studieförmåga (3,5)
- Mycket god studieförmåga (3)
- God – Mycket god studieförmåga (2,5)
- God studieförmåga (2)
- Mindre god – God studieförmåga (1,5)
- Mindre god studieförmåga (1)

Riktvärde

För att möjliggöra nationell jämförbarhet bör genomsnittet av de studieomdömen som sätts av folkhögskolan under ett läsår ligga inom intervallet 2,7 plus/minus 5 %. För genomsnittsberäkningen används de siffervärden som anges ovan för respektive skalsteg. Avvikelser från rekommendationen ska motiveras.

Folkbildningsrådet följer omdömessättningen

Folkbildningsrådet samlar årligen in resultatet av skolornas omdömessättning för att följa utvecklingen och ta ställning till eventuella åtgärder vid avvikelser från rekommendationen. Alla omdömen skolan sätter ska rapporteras, oavsett om de utfärdas skriftligt eller ej. Syftet med anvisningarna och uppföljningen är att skapa jämförbarhet mellan skolorna och att undvika inflation i omdömessättningen.

Kan studieomdömet överklagas?

Studieomdömet är resultatet av en samlad bedömning av den studerandes studieförmåga. Den är en sammanvägning som genomförs av hela den pedagogiska personalen. Många faktorer beaktas och mätning av inhämtade kunskaper är endast en del av underlaget. Denna process kan inte återskapas av någon instans utanför skolan.

En studerande kan dock alltid vända sig till rektor och därefter till skolans styrelse och begära en omprövning av omdömessättningen om hon/han kan ange skäl för detta. Tidsgräns och formerna för detta ska anges i folkhögskolans studeranderättsliga ordning.

Studieomdömet kan däremot inte överklagas till Folkbildningsrådet, Folkhögskolornas studeranderättsliga råd eller till annan instans utanför skolan.

Vad vägs in i begreppet studieförmåga?

För att nå studieomdömet ska följande faktorer beaktas

- *Kunskaper och färdigheter och utveckling av dessa*
- *Förmåga till analys, bearbetning och överblick*
- *Ambition, uthållighet och förmåga att organisera studier*
- *Social förmåga*

Kriterier

Varje skola ska utifrån dessa kriterier för omdömena Utmärkt, Mycket God och God avgöra vilka bedömningsgrunder som ska gälla för de övriga omdömesnivåerna. Kriterierna anges nedan för vardera av de fyra faktorer som ska beaktas.

Kunskaper och färdigheter och utveckling av dessa

Utmärkt studieförmåga

Den studerande

- söker aktivt och självständigt ny kunskap som leder till såväl vidgad som fördjupad förståelse och ökad insikt
- använder sina kunskaper och färdigheter och har förmåga att relatera dessa till sina egna erfarenheter och till nya situationer
- integrerar kunskaper och färdigheter från olika områden
- redovisar tillägnade kunskaper och färdigheter på ett överskådligt, nyanserat och varierat sätt

Mycket god studieförmåga

Den studerande

- söker aktivt och med visst stöd ny kunskap som leder till ökad förståelse och insikt
- använder sina kunskaper och färdigheter och har förmåga att relatera dessa till sina egna erfarenheter och till nya situationer
- integrerar med visst stöd kunskaper och färdigheter från olika områden
- redovisar tillägnade kunskaper och färdigheter på ett strukturerat och tydligt sätt

God studieförmåga

Den studerande

- söker med stöd ny kunskap som leder till viss förståelse och insikt
- använder sina kunskaper och färdigheter i ett givet sammanhang och har förmåga att relatera dessa till sina egna erfarenheter
- kan med stöd integrera kunskaper och färdigheter från olika områden
- redovisar tillägnade kunskaper och färdigheter muntligt och skriftligt

Förmåga till analys, bearbetning och överblick

Utmärkt studieförmåga

Den studerande

- söker, bearbetar och vidareförmedlar, med ett kritiskt förhållningssätt, information från olika källor
- ser och förstår samband och helheter samt skapar sin egen kunskap
- använder begrepp, modeller och teorier för att beskriva och förklara olika förlopp och företeelser
- visar flexibilitet och öppenhet för nya sätt att lösa problem och tillämpar dessa

Mycket god studieförmåga

Den studerande

- söker, bearbetar källkritiskt och vidareförmedlar information från olika källor
- ser och förstår samband och helheter
- använder begrepp och modeller för att beskriva och förklara olika förlopp och företeelser
- visar öppenhet för nya sätt att lösa problem

God studieförmåga

Den studerande

- söker, bearbetar med stöd och vidareförmedlar information från olika källor
- ser och förstår samband och helheter i enklare sammanhang
- kan använda begrepp för att beskriva olika förlopp och företeelser
- kan återge och använda kända sätt att lösa problem

Ambition, uthållighet och förmåga att organisera studier

Utmärkt studieförmåga

Den studerande

- tar ansvar för sitt lärande och har ambitionen att utöka och utveckla sina kunskaper och färdigheter
- arbetar på ett självständigt och aktivt sätt både med och utan handledning
- deltar engagerat såväl vid enskilt som gemensamt arbete
- planerar, genomför och slutför överenskomna arbetsuppgifter – såväl enskilt som i grupp

Mycket god studieförmåga

Den studerande

- tar ansvar för sitt lärande och har ambitionen att utöka sina kunskaper och färdigheter
- arbetar på ett självständigt sätt både med och utan handledning
- deltar aktivt såväl vid enskilt som gemensamt arbete
- planerar, genomför och slutför överenskomna arbetsuppgifter – såväl enskilt som i grupp

God studieförmåga

Den studerande

- har ambitionen att utöka sina kunskaper och färdigheter
- arbetar med stöd vid olika slags uppgifter
- deltar såväl vid enskilt som vid gemensamt arbete
- arbetar med överenskomna uppgifter – såväl enskilt som i grupp

Social förmåga

Utmärkt studieförmåga

Den studerande

- medverkar aktivt i olika grupper och i gemensamma aktiviteter
- tar ansvar för sammanhållning i gruppen, för ett positivt arbetsklimat och goda relationer
- visar förståelse för, respekterar och tar initiativ till att förbättra gemensamma överenskommelser och umgängesformer i skolsamhället
- visar respekt för alla människors lika värde och den enskildes rätt till personlig integritet

Mycket god studieförmåga

Den studerande

- medverkar i olika grupper och i gemensamma aktiviteter
- bidrar till sammanhållning i gruppen, till ett positivt arbetsklimat och goda relationer
- visar förståelse för och respekterar gemensamma överenskommelser och umgängesformer i skolsamhället
- visar respekt för alla människors lika värde och den enskildes rätt till personlig integritet

God studieförmåga

Den studerande

- deltar i olika grupper och i gemensamma aktiviteter
- bidrar i viss mån till sammanhållning i gruppen och till goda relationer
- respekterar gemensamma överenskommelser och umgängesformer i skolsamhället
- visar respekt för alla människors lika värde och den enskildes rätt till personlig integritet